

Sygn. akt III U 660/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Kowalewski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 grudnia 2019r. w Suwałkach

sprawy **K. P.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

przy udziale uczestnika G. Ł.

o ustalenie

w związku z odwołaniem K. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W.

z dnia 24 maja 2019 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż stwierdza, że K. P. jako pracownik u płatnika składek G. Ł. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 2 listopada 2018r. do 27 czerwca 2019r.

Sygn. akt III U 660/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24.05.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. stwierdził, że K. P. jako pracownik u płatnika składek G. Ł. nie podlega od dnia 2.11. 2018 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, podnosząc pozornie zawartą umowę o pracę, mającej na celu jedynie uzyskanie przez K. P. pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych i skorzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Od powyższej decyzji K. P. złożył odwołanie wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że od dnia 2.11.2018 r. podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik zatrudniony u płatnika składek G. Ł.. Ubezpieczony wskazał, że po zawarciu umowy o pracę, co miało miejsce w dniu 2.11.2018 r. nieprzerwanie świadczył pracę do dnia 27.06.2019 r., a swój brak oczekiwanej aktywności podczas postępowania kontrolnego wszczętego przez ZUS, tłumaczył brakiem wiedzy o konsekwencjach tego rodzaju zaniechań.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych domagał się oddalenia odwołania.

Sąd ustalił, co następujące:

K. P. urodzony (...) legitymuje się prawem jazdy kategorii B,C+E, z zawodu jest kierowcą. W dniu 1.11.2018 r. zawarł z prowadzącym przedsiębiorstwo przewozowe płatnikiem składek G. Ł. umowę o pracę na czas określony od dnia 2.11. 2018 r. do dnia 31.12. 2019 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, jako kierowca, z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie (...)zł brutto. Ubezpieczony otrzymał między innymi pisemny zakres obowiązków pracowniczych na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, obsługującego przewóz towarów na trasach międzynarodowych i do wykonywania tego rodzaju pracy niezwłocznie przystąpił. Pozostawał w zatrudnieniu w firmie płatnika do dnia 27.06.2019 r., albowiem w tym dniu strony rozwiązały stosunek pracy na mocy porozumienia stron.

G. Ł. jako płatnik składek w dniu 21.11.2018 r. dokonał zgłoszenia K. P. do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego, wypadkowego oraz zdrowotnego z tytułu zawartej umowy o pracę od dnia 2.11.2018 r.

W dokumentach rozliczeniowych płatnik wykazał podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe:

- za 11/2018r. w wysokości – 5500,00 zł,
- za 12/2018r. w wysokości – 2306,45 zł,
- od 01/2019r. do 04.2019r. w wysokości – 00 zł,

Za okres od 14.12.2018r. do 15.01.2019r. zł płatnik wykazał wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, natomiast za okres od 16.01.2019r. do 30.04.2019r. zasiłek chorobowy.

Stosunkowo krótki okres między podpisaniem umowy o pracę, a przejściem wnioskodawcy na świadczenie chorobowe oraz wysoka podstawa wymiaru składek ((...) zł), wzbudziły podejrzenia organu rentowego, iż zawarta umowa o pracę może mieć charakter pozorny, a jej strony mogły mieć na celu jedynie uzyskanie przez K. P. świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W związku z tym ZUS II Oddział w W. zdecydował się na przeprowadzenie kontroli firmy (...). Jednak kontrola ta wskutek bezczynności stron spornej umowy o pracę, nie dała spodziewanych efektów i organ ten wydał sporną decyzję w dniu 24.05.2019 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań wnioskodawcy i płatnika składek, akt osobowych odwołującego oraz dokumentów zgromadzonych w toku czynności prowadzonych przez ZUS, w okresie poprzedzającym wydanie zaskarżonej decyzji.

Sąd zważył, co następujące:

Zgodnie z regulacją zawartą w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 1 ust. 1, art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, uznać należy, iż odwołanie K. P. zasługuje na uwzględnienie i powoduje zmianę zaskarżonej decyzji.

Spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do kwestii faktycznego zatrudnienia i z tego tytułu podlegania przez skarżącego ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu) na podstawie umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek w dniu 1.11.2018 r.

Stosownie do treści art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.) ubezpieczenie trwa od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległe powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki prawne, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie: pierwszy - na bieżąco, gdyż świadcząc pracę otrzymuje wynagrodzenie, drugi - na przyszłość, tj. na wypadek ziszczenia się ryzyka ubezpieczeniowego, najczęściej zdarzeń losowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 czerwca

2016 r., sygn. akt III AUa 320/16). Stosunek ubezpieczenia społecznego jest zatem wtórny wobec stosunku pracy w tym znaczeniu, że pracownicze ubezpieczenie społeczne nie może istnieć bez stosunku pracy. Efekt tak rozumianego stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron realizowania celów, którym umowa o pracę ma służyć, przy czym przesłankę nawiązania pracowniczego stosunku ubezpieczenia oraz wynikającego z tego stosunku prawa do świadczeń stanowi rzeczywiste zatrudnienie, a nie samo podpisanie umowy o pracę.

W rozpoznawanej sprawie badaniu podległo, czy umowa o pracę zawarta pomiędzy stronami stanowiła taką czynność prawną, w wyniku której doszło do nawiązania i wykonywania pracy w myśl przepisów kodeksu pracy, czy też była ona czynnością pozorną, zawartą wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (art. 83 § 1 KC w związku z art. 300 KP), bez zamiaru wykonywania stałej pracy. Nie podlega bowiem pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu osoba, która zawarła umowę o pracę dla pozorów. Takie rozumienie istoty sporu znajduje uzasadnienie w ugruntowanych zapatrywaniach judykatury, w myśl których do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie dochodzi wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczenia dotyczy osoby, która faktycznie nie jest pracownikiem, a więc gdy zgłoszenie następuje pod pozorem zatrudnienia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r., sygn. akt II UKN 32/96, OSNP rok 1997, nr 15, poz. 275, z dnia 16 marca 1999 r., sygn. akt II UKN 512/98, OSNP rok 2000, nr 9, poz. 368, z dnia 18 października 2005 r., sygn. akt II UK 43/05, OSNP rok 2006, nr 15-16, poz. 251, z dnia 10 lutego 2006 r., sygn. akt I UK 186/05).

Warunkiem sine qua non pracowniczego ubezpieczenia społecznego jest zatem faktyczne istnienie stosunku pracy. O ważności stosunku pracy świadczy przede wszystkim to, czy oświadczenia woli zawarte w umowie o pracę wolne są od wad, powodujących ich nieważność bądź bezskuteczność. Na istnienie ważnego stosunku pracy składa się złożenie oświadczeń w przedmiocie zawarcia umowy o pracę, zamiar stron oraz faktyczne wykonywanie określonej w umowie pracy. Zgodnie z dyspozycją art. 22 § 1 KP, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Stosunek pracy charakteryzuje się szczególnymi cechami, odróżniającymi go od innych zobowiązaniowych stosunków prawnych, np. umowy o dzieło czy umowy zlecenia. Są nimi: konieczność osobistego wykonywania pracy, podporządkowanie pracodawcy, wykonywanie pracy na jego rzecz i ryzyko oraz odpłatność za wykonaną pracę. Zasada osobistego wykonywania pracy oznacza, że pracownik winien pracę wykonywać osobiście i nie może tego obowiązku spełniać za pośrednictwem innej osoby. Istotą stosunku pracy jest również to, aby praca odbywała się pod kierownictwem pracodawcy i by pracownik stosował się do jego poleceń związanych z organizacją i przebiegiem pracy. Umowa o pracę jest umową starannego działania. Świadcząc pracę pracownik jest podporządkowany pracodawcy co do czasu, miejsca i sposobu jej wykonywania. Stosunek pracy jest stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron, po stronie pracownika musi zatem istnieć chęć świadczenia pracy oraz obiektywna możliwość jej świadczenia (także z przyczyn zdrowotnych), a po stronie pracodawcy potrzeba zatrudnienia i korzystania z tej pracy za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być więc rzeczywista realizacja treści stosunku pracy w znaczeniu ustawowym w granicach zakreślonych zawartą umową.

Podkreślenia wymaga, iż w rozpoznawanej sprawie odwołujący zawarł w dniu 1.11.2018 r. ważną umowę o pracę, która stanowiła stosowną podstawę do uzyskania świadczeń w zakresie ubezpieczeń pracowniczych, a ważność tej umowy została przez organ rentowy niesłusznie zakwestionowana. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że umowa o pracę z dnia 1.11.2014 r. nie została zawarta dla pozorów i nie ma do niej zastosowania przepis art. 83 KC. Uznać bowiem należy, że zawarcie przedmiotowej umowy o pracę nie miało na celu obejścia przepisów ustawy, gdyż osiągnięcie wskazanych przez organ rentowy celów jest zgodne z ustawą. Cel, w postaci objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskania z niego świadczeń, co do zasady nie zawsze musi być sprzeczny z ustawą ani nie musi zmierzać do jej obejścia, jeżeli jest konsekwencją uzyskania statusu pracownika.

Zgodnie z treścią art. 83 KC w związku z art. 300 KP nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc, strony niejako

udają, że dokonują jakiejś czynności prawnej, np. zawierają umowę o pracę. W świetle poczynionych w rozpoznawanej sprawie ustaleń faktycznych nie można mówić o pozorności oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę. Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że wnioskodawca pracę podjął i ją świadczył, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Wskazać należy, że dowody zebrane w toku postępowania uprawdopodobniają motywów związanych z zatrudnieniem K. P.. Wymownie o tym świadczą zeznania stron spornej umowy o pracę, jak również treść dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych odwołującego.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy zwrócił również uwagę na podejrzenie wysoką podstawę wymiaru składek ((...) zł), w kontekście sugerowanego braku możliwości finansowych płatnika składek na zatrudnienie pracownika z wynagrodzeniem ustalonym w umowie o pracę, tj. w wysokości (...)zł brutto i w związku z tym wnosił o powołanie biegłego celem zweryfikowania płatniczych możliwości pracodawcy odwołującego.

Zarzut ten uznać należy za chybiony. Przede wszystkim podnieść trzeba, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., sygn. akt II UZ 52/99, OSNP rok 2000, nr 15, poz. 601 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2008 r., sygn. akt I UK 88/08, OSNP rok 2010, nr 7-8, poz. 100, z dnia 6 września 2000 r., sygn. akt II UKN 685/99, OSNP rok 2002, nr 5, poz. 121). W sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, przedmiot sporu nie może więc wykraczać poza treść tej decyzji. Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie, wyznaczonym treścią decyzji z dnia 24.05. 2019 r., było „wyłączenie” K. P. z ubezpieczeń społecznych przez ustalenie, że nie podlega on od dnia 1.11. 2014 r. ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek G. Ł.. Kwestia wysokości wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia nie była przedmiotem decyzji, a zatem nie podlega badaniu, czy była to wysokość adekwatna do ilości i rodzaju powierzonych ubezpieczonemu czynności. Poza tym Sąd dysponował wystarczającym materiałem dowodowym, niezbędnym do wydania orzeczenia, stąd też niecelowym było dopuszczenie wnioskowanego przez ZUS, dowodu z opinii biegłego.

Niezależnie jednak od powyższego pozwany nie wykazał, że za zatrudnionego wnioskodawcę płatnik składek nie zapłacił należnych składek. Przyjął zatem należało, iż podejmując decyzję o zatrudnieniu K. P. płatnik składek dysponował środkami finansowymi na pokrycie kosztów ustalonego wynagrodzenia.

Z powyższych względów Sąd na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 KPC orzekł, jak w sentencji.